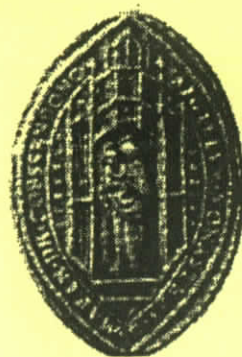

Corsendonk® *bier*

ZALIG GENIETEN

Distr.: N.V. Brouwerij Corsendonk 2360 Oud-Turnhout Tel. 014/ 41.39.72

Corsendonca

Trimestrieel tijdschrift
9de jaargang
Nr. 3, september 1992

V.u. : Hugo Miguet
Sprinkhaanweg 4
2360 Oud-Turnhout

Kantoor van afgifte : Oud-Turnhout

VOOR AL UW FEESTEN

ALTA RIPA

**Engelstraat 6 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/ 67.12.71**

VERZEKERINGSKANTOOR

JAN AERTS

ALLE VERZEKERINGEN

**St.-Antoniusstraat 20 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/ 42.30.92**

CORSENDONCA

Woordje van de voorzitter

Nu iedereen van een mooie zomer en een hopelijk deugddoende vakantie heeft kunnen genieten, begint voor het verenigingsleven opnieuw een vers werkjaar. Ook Corsendonca nam de activiteitendraad terug op.

Het bestuur is volop bezig met de voorbereiding en de invulling van de eerstvolgende activiteit, nl. een tentoonstelling tijdens het weekend van 21 en 22 november 1992 in de Deltaschool. Meer bijzonderheden hierover kan u lezen in een korte afzonderlijke bijdrage in dit nummer. De leden krijgen op een latere datum eveneens een persoonlijke uitnodiging.

De heemkundekring Corsendonca zal ook deelnemen aan de opendeur-dag in het gemeentehuis, in het kader van Samen Oud-Turnhout Maken op zondag 20 september. Wij verwachten bij deze gelegenheid weer een volkstoeloop in het museum.

In het verleden hebben wij steeds de nieuwe inwoners, bij gelegenheid van de ontvangst op het gemeentehuis, laten kennismaken met het heemkundig museum. Vanaf nu trachten we de inwijkelingen, reeds van bij hun inschrijving in de gemeente, in 't kort onze vereniging voor te stellen. Het blijkt immers dat zeer veel "nieuwe" Oud-Turnhoutenaren interesse hebben voor het verleden van de gemeente. Wij hopen op deze manier tegemoet te komen aan een bestaande vraag.

De meerdere tekenen van leven en activiteit stemmen ons hoopvol voor de toekomst. Wij wensen aan iedereen een vruchtbaar werkjaar en verenigingsjaar toe.

Hugo Miguet
voorzitter

De inwijding van de tram Turnhout - Arendonk.

Een ooggetuigeverslag van het feest op 6 mei 1893. De inwijding van de tramlijn Turnhout - Arendonk op 6 mei 1893 heeft het leven van de kempenaar grondig gewijzigd. Voorheen moest het gewone volk zijn reizen te voet afleggen, de rijken deden het met eigen karos en voor het publiek was er nog de postkoets. Maar nadat in 1830 het stoomtijdperk was ingetreden, was het enigszins verwonderlijk dat men in de Kempen nog 63 jaar heeft moeten wachten om een verkleind model van de stoomtrein te kunnen inwijden.

De inwijding van de tramlijn Arendonk - Turnhout ging gepaard met een hoop feestelijkheden, waarvan omvangrijke verslagen destijds in de weekbladen verschenen. Zij geven een idee van de vieringswoede van onze voorouders. En het gold niet alleen het gewone volk, ook de high - live deed zich tegoed. En vooral zij, want zij waren de eersten aan de rijk gevulde tafels (en glazen), die bij dergelijke gelegenheid niet konden ontbreken.

1893, een merkwaardige datum in de Kempen. Op zondag 6 mei is de tramlijn ingehuldigd. Zo werd een verbinding tot stand gebracht met de lijn Antwerpen - Turnhout en meteen kon Arendonk uit het isolement worden gehaald. Arendonk, aan de noordgrens, was altijd een verlaten gebied gebleven en dat is er wellicht ook de oorzaak van geweest dat Arendonk een eigen specifieke taal ontwikkelde, die met de buurgemeenten niet veel te maken heeft.

Wij lezen o.m. dat het gemeentebestuur van Arendonk zo dankbaar was om deze tramlijn dat het, in naam van het dankbare

Arendonkse volk, de diepgevoelde erkentenis wilde uitdrukken aan ieder die zich met de uitvoering van de tramlijn heeft bezig gehouden.

Maar ook Oud-Turnhout en Turnhout, vanzelfsprekend, waren fier en blij met hun stoomtram. Te Turnhout werd zelfs een feestkommissie opgericht die door het stadsbestuur werd benoemd en bestond uit de heren Van Pelt, schepen, Amsons en De Somer, raadsleden. Bij de aankomst van de middagtrein stond in de nabijheid van de spoorhal een feesttram gereed om de genodigden op te nemen.

En, zegde de verslaggever: "Statig stoomde de feesttrein door de met vlaggen getooide straten van onze aloude vrijheid. Toen de tram aan de markt te Turnhout toekwam, om de Turnhoutse vroede vaders op te nemen, werden de zware klokken geluid en galmde de beiaard zijn vrolijkste tonen over stad en land. "Het" stoomtrammeke wordt door de verslaggever de *IJZEREN REUS* genoemd die sissend, fluitend en dampend, het sein afwacht om een ganse streek uit haar verlatenheid en afzondering te gaan opwekken, en haar de bron van handel, nijverheid en landbouw te gaan openen".

Ja, het moet met dergelijke perspectieven wel een groots moment zijn geweest voor de Noorderkempen. Wij zullen het overigens nog vernemen in de talrijke toespraken, want aan de welsprekendheid in het slecht Vlaams kwam geen einde. En, zoals het nu nog gebruikelijk is bij dergelijke feestelijkheden, was het een dankbare gelegenheid om figuurlijk bloemen te strooien van het ene hoofd naar het andere.

Terug naar de verslaggever, die schreef: "Het Turnhoutse volk, dat die grootse zending (van de tram) maar al te goed begreep, bevond zich in menigte op het marktplein en scheen het als een

CORSENDONCA

---

gedenkwaardig feit te beschouwen, de eerste stoomtram als een geluksbode naar Arendonk te hebben zien vertrekken. En ook de edele namen van de bewerkers van deze tram werden vlijtig genoteerd. Het waren Mijnheer Fris, voorzitter van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, senator Baron de Gruben, de Burlet, Meeus, Koch, Heirman, De Decker, Baron de Turck, Cools Van Nijlen, de ingenieurs Siret en Boyaerts.

En nadat de heren leden van onze gemeenteraad (Turnhout) en de leden van de Turnhoutse drukpers waren ingestapt, "vloog" de tram over de baan naar Oud-Turnhout. Te Oud-Turnhout werd de tram begroet door de dorpsfanfare die zich aan de rand van de weg met ontplooid vaandel had opgesteld.

Te Oud-Turnhout werd afgestapt bij de heer Meynendonckx, die zijn bezoekers een fris glas champagne "offreerde", waarbij de heer Fris, voorzitter der maatschappij en volksvertegenwoordiger, een heildronk voorstelde aan de gastheer, waar de eerste stap der *VERBROEDERING* werd gedaan".

Als de heren van de Oud-Turnhoutse gemeenteraad zijn opgestapt, noteert de verslaggever dat de feesttram verder "rolt" onder donderend feestgeschut.

De tram geraakte slechts enkele honderden meters verder, want plots hield hij stil...aan De Zweep, de historische herberg uit de Turnhoutse Jager. En, bemerkt de verslaggever, het is alsof de stoomtram met de eeuwelingen, waar in vroeger dagen noch voetganger, noch voerman voorbij kon zonder een pint te pakken, ook eerst nog wil kennis maken.

De tram was al defect. Zouden de autoriteiten een dergelijk defect niet gesuggereerd hebben, om zoals later gebruikelijk werd aan alle café's te stoppen om water bij te tappen en telkens de bierpot te kunnen aanspreken? Dit scheen echter niet het

CORSENDONCA

---

geval te zijn, want het defect was in een oogwenk verholpen en de tram, hij stoomde voort, nu door de bossen en de dorre heide tot aan het Schotelven, een gehucht van Arendonk.

Daar was een praalboog opgericht met het jaarschrift. Allen roepen nu: "Leve de lijn Turnhout - Oud-Turnhout - Arendonk". Mijnheer Van Eyck sprong uit de tram en hief de dirigeerstok, en daar klonken de vrolijke noten van de fanfaremaatschappij "De Arend" van Arendonk. De autoriteiten werden verwelkomd door fanfarevoorzitter Poot van Arendonk, notaris en Dr. Verhoeven, ondervoorzitter van de bloeiende muziekmaatschappij.

De notaris zei de overheden dat hij gelukkig en tevreden was de heren "aanleggers" van de tram te begroeten, die een zo onmisbare verbinding wisten te verwezenlijken. Straks, op het gemeentehuis, zei de spreker, zal men u daarvoor officieel en in naam van de bevolking van Arendonk bedanken. Hij kon zich echter niet weerhouden dat alvast te doen in naam van zijn fanfare "De arend".

De heer Fris, voorzitter, drukte zijn tevredenheid uit over hetgeen hij voor Arendonk had gedaan, vooral omdat hij bemerkt heeft met welke geestdrift de jonkheid de tram heeft onthaald. En ook voor de fanfare zal de tram grote diensten bewijzen, omdat hij de verbinding met de trein heeft (te Turnhout) tot stand gebracht, wat heel wat verlichting zal brengen in de verplaatsing van de fanfare.

En weer klonken geestdriftige hoera's en toejuichingen, om enkele ogenblikken later in Arendonk toe te komen. De feestklok luidde, de kanonnen donderden en verder "een kiosk verheft zich op het Marktplein, dat een lief uitzicht heeft met zijn fraai aaneengesloten en bevlagde huizen die nu allen, zo eenpa-

rig, het vaderlands(?) welkom toeroepen”.

Bij de ontvangst op het Arendonks gemeentehuis begon de vloed van woordenpraal, waarin onze voorouders blijkbaar zeer bedreven waren. Het is o.a. de moeite waard, het allemaal nog eens te herlezen.

In het gemeentehuis werden de genodigden ontvangen door de achtbare en zeer verdienstelijke burgemeester Gilles. In een kernachtige toespraak wijst de verdienstelijke burgemeester er op, dat de nieuwe lijn geroepen is om de voorspoed en de voortgang van Arendonk op het gebied van handel, nijverheid en landbouw te bevorderen. Doch de huidige lijn is onder dat oogpunt maar een eerste stap. Arendonk wenst ook de spoedige doortrekking van de lijn tot Eindhoven, en het is eerst wanneer die internationale verbinding zal tot stand gebracht zijn, dat de lijn voor handel, nijverheid en landbouw al de voorspoed zal opleveren, welke men daarvan verwachten mag.

Intussen zijn de betrekkingen met Turnhout en Oud-Turnhout verbeterd, een weldaad, welke Arendonk na zulke eeuwenlange(!) afzondering maar al te goed waardeert. En in hoeverre de volgende belofte van burgemeester Gilles tot onze dagen bewaard werd, is niet na te meten: “ Welnu, nooit zullen er te Oud-Turnhout of Turnhout nog feesten of vermakelijkheden plaats hebben, of men mag verzekerd wezen dat Arendonk er aanwezig zal zijn”.

Feestelijke toespraken in Arendonk

Eenmaal in Arendonk gearriveerd, was natuurlijk het ogenblik aangebroken, waarop alle genodigden een toespraak mochten houden. Dat gebeurde in het gemeentehuis, waar een heerlijke

(!) lunch werd aangeboden. Aan de muur prijkte het jaarschrift: “ Wij jubelen oprecht, achtbare overheden, bij uw intrede te Arendonk”. De eer om iedereen te verwelkomen kwam toe aan burgemeester Gilles die een toast uitbracht op de koning en hoopte “ dat de goede God de koning (Leopold III) nog lange jaren voor zijn volk mag bewaren...”.

Uit de daarna volgende redevoeringen lichten we enkele fragmenten, die best het tijdsbeeld situeren waarin deze plechtige inwijding van de tramlijn Turnhout - Arendonk plaatsvond.

Burgemeester van Turnhout tevens volksvertegenwoordiger, Dierckx, zei ondermeer het volgende: “ honderden keren hebben wij de vrolijke galmen horen klinken “Een, twee, drie, vier, Arendonk is hier. En was Arendonk niet hier geweest, dan had er geen plezier geweest, maar nu zijn Turnhout, Oud-Turnhout en de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen in Arendonk verenigd, en in naam van de gemeenten breng ik een heildronk uit op de Buurtspoorwegen”.

De oprichting van de Buurtspoorwegen dateert van 1884, een nieuwigheid die in andere landen onbekend was, en men vroeg zich terecht af of die instelling hier wel zou kunnen leven. De machinerie was heel ingewikkeld. Maar zie vandaag is alle hoop overtroffen. Burgemeester Dierckx vindt dat de provincie Antwerpen en vooral de Antwerpse Kempen bevoorrecht is. Dierckx is te meer dankbaar omdat op een vergadering in het Turnhoutse stadhuis in 1886 de indruk bestond dat de realisatie van de tramlijn mogelijk was.

“En vandaag rollen wij met de stoomtram onder het aloude slot van Westerlo en langs de monumentale kerk van Hoogstraten en die allerschoonste lijn eindigt thans in de aloude vrijheid Arendonk, maar is op het punt de grenzen te overschrijden”.

Het is niet ver meer, aldus Dierckx, dat alle gemeenten zullen verbonden zijn met de tramlijn.

Frans Vlaams.

Dan komt de heer Fris uit Mechelen, volksvertegenwoordiger en voorzitter van de Maatschappij aan het woord. Men let op de toestanden van die tijd, want de heer Fris vertegenwoordigt een Vlaams arrondissement (Mechelen) en heeft gevraagd om in het Frans te mogen spreken, gezien zijn gebrekkige kennis van het Nederlands. Maar, zegt Fris, men heeft mij gezegd maar in't Vlaams te spreken en door iedereen verstaan te worden, dan in het Frans dat blijkbaar niet allen kennen.

Op een ogenblik als vandaag vergeet men dat men zaak-waarnemer is en heeft men niets dan vriendelijke gevoelens. De maatschappij heeft een moeilijke taak te vervullen: iedereen tevreden te stellen, dat is nog niet gemakkelijk. Doch in de Kempen is zoiets mogelijk: daar vindt men niets anders dan verstandige burgemeesters en raadsleden, welke bezielde zijn met dezelfde gevoelens als wij. Maar als wij onze plicht hebben vervuld en onze vrienden hebben bevredigd, dan verdubbelt ons geluk.

Wat is nuttiger dan de verbindingen tot stand te brengen met de Kempen, welke zolang verstoten en verlaten is geweest? De eerste lijn welke wij in de Kempen aanlegden was de lijn Antwerpen - Hoogstraten. Dat is nog altijd de beste. Wij hebben hier dus vriendschap en profijt...

Reken op ons: Wij verstaan wat wij verschuldigd zijn aan het algemeen belang. Mr. Dierckx heeft hulde gebracht aan het Stadsbestuur dat niets onbeproefd laat in de huidige crisis om

landbouw, nijverheid en handel op te beuren en het verstaat maar al te goed dat 't enige en grote middel daartoe bestaat in de vermenigvuldiging van gemakkelijke gemeenschapswegen.

Arendonk, op wiens gastvrije bodem wij ons vandaag bevinden, dat gekend is om zijn handel en nijverheid was in zijn belangen gekrenkt. Ja, de tramlijn was hier onmisbaar om de fabrieksplaats met de verkoopplaatsen te verbinden. Wij voor ons part zullen niet te kort blijven. In weinige gemeenten in ons land ontmoet de Nationale Maatschappij zoveel bijval. En als mijn achtbare kollega den burgemeester van Turnhout hier hulde brengt aan de Nationale Maatschappij en aan zijn algemeen bestuurder - waarvan hij veel goed mag zeggen dat hij geen Vlaams verstaat - moet ik hem bedanken. En ook zeggen dat, alhoewel ik uw taal slecht spreek, mij toch ook een Vlaams hart in de boezem klopt.

Wij hebben onze taak niet voltrokken met de openstelling van de lijn Turnhout - Arendonk. Ook de lijn Turnhout - Mol, welke moet bijdragen tot bevordering van handel en nijverheid moet voltrokken worden. Als God mij het leven schenkt, zult gij veroordeeld zijn mij nog te horen. Ik hoop dat het zal wezen bij de inhuldiging van de lijn Arendonk - Eindhoven en Turnhout - Mol. Ik zeg hier hartelijk dank aan allen die ons zo goed hebben onthaald. Wij hebben ook slechte dagen en soms zou men verkiezen een nederige inwoner van Arendonk te wezen...

Prijs en snelheid.

Er waren twee trams 's morgens te 7.50 u. en 11.37 u., en twee in de namiddag te 16.40 u. en te 19.37 u.

De rit duurde van Turnhout tot Arendonk 50 minuten en kostte in eerste klas 1,20 fr en in tweede klas 0,90 fr. Dat betekende in die

CORSENDONCA

---

tijd ongeveer de kostprijs van 3 broden. Vermoedelijk zal de kleine man nog niet dikwijls de tram hebben genomen.

De tram reed dus ongeveer 4,5 minuten over één kilometer. Dat scheen in die tijd een hoge snelheid te zijn, want later reklameerden heel wat burgers dat in het centrum de tram veel te snel reed. Dit had voor gevolg dat een politiereglement werd goedgekeurd in de gemeenteraad, waardoor de tram moest worden voorafgegaan door een man die met een rode vlag zwaaide, om de burgers te verwittigen dat er gevaar was.

In de weekbladen van die tijd werd ook melding gemaakt van de grote snelheid, vooral met losse tender. Hij reed zo snel, wordt verder gemeld, dat hij aan de Otterstraat ter hoogte van De Alk, op een bierwagen is terecht gekomen. De voerder kon nauwelijks aan de dood ontsnappen.

Reaktie.

Tot slot willen we nog enkele strofen citeren uit een gedicht van J.L. Van Wamp (Arendonk) dat op 30 april 1893 geschreven werd, en verscheen bij de verslaggeving omtrent de inwijding van de tram. Om de inhoud te begrijpen, vertellen we er echter wel bij dat niet iedereen in de Kempen even gelukkig was met het invoeren van de tramlijn.

Sommigen vreesden er inderdaad voor dat al de vernieuwing, want ook de industrialisatie rukte op, de opkomst van het socialisme zou bevorderen. Het oorspronkelijk gedicht was 17 strofen lang, maar de volgende drie geven een duidelijk beeld van de tijdsgeest:

Neen, geeft 't vuige franskiljonismus

CORSENDONCA

---

en aan d'onzalige geuzen
Geen losplaats in uw fraaie gemeente
En houdt haar voor verbastering vrij!

Blijf vastgehecht aan Vlaanderens' zeden
Trouw aan de vaed'ren taal en aard.
Zo blijft in uw gezegend midden.
De vrede en de eendracht steeds bewaard.

Houdt ons verkleefde katholieken
Het hart en 't hoofd steeds opgebeurd
Dan wordt de eenvoud'ge tijd der postkoets
Door uw bevolking nooit betreurd!

Het definitieve einde van de tramlijn Turnhout - Arendonk kwam op 8 juni 1959, zestig jaar na de ingebruikname werden de rails opgebroken.

Roger Van Mierlo

Tentoonstelling 21 - 22 november
1992

Corsendonca zal in november opnieuw naar buiten treden met een verzorgde tentoonstelling. Deze gaat door op 21 en 22 november in de Deltaschool.

Naast standen van de heemkundekring zelf, deden we beroep op andere verenigingen en medewerkers.

Zo bevestigden reeds hun medewerking :

- de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (VVF), die bereid is een stand met o.a. registers te verzorgen.
- de imkersvereniging De Rosse Bie.
- de St-Sebastiaansgilde.
- de Brouwerij Keersmaekers (n.a.v. 10 jaar Corsendonkbier).
- meerdere particulieren zullen hun medewerking verlenen door één of meerdere schilderijen van Oud-Turnhoutse kunstenaars ter beschikking te stellen.

De voorjaarswandeling

Op zondag 24 mei organiseerde Corsendonca haar eerste voorjaarswandeling. Met de 32 wandelaars die kwamen opdagen, maakten we een tocht door De Liereman, en dit onder de kundige begeleiding van Wielewaal-natuurgids Ward Machielssen.

Na een inleidende beschrijving van deze typisch Kempische streek trokken we het natuurreservaat in en genoten er van de heerlijke natuur. Een snel opkomend onweer strooide echter roet in het eten. Daar de meeste wandelaars slechts op het goed weer

waren voorzien, diende het einde van het onweer onder de bomen afgewacht te worden. Na een ruime schuilperiode werd de geplande tocht in een verkorte versie voort gezet.

Het natte pak was echter snel vergeten en de deelnemers kunnen terugblikken op een fijne namiddag.

Het idee van een voorjaarswandeling werd positief geëvalueerd, zodat dit initiatief ook voor het volgende jaar reeds op het programma staat. De deelnemers van dit jaar weten nu echter dat het weerbericht toch niet steeds ongestraft naast zich neer kan worden gelegd...

Wim van Hout

Aanwinsten

- Luc Huygens uit Turnhout schonk aan de kring een stik, een (kolen)schop en een steel (van een riek).
- Van Johannes Peeters uit Wijnegem kregen we een oud bankbriefje (50 fr.).
- Jos Meuleman schonk een verzameling tijdschriften w.o. "Ons Land" jgn. 1938 en 1950, "Zonneland" jg. 1946, en "De Stad" jgn. 1933, 1934, 1936 en 1939. Daarnaast mocht de heemkundekring nog een wandplaat in ontvangst nemen over de Pausen: "Tableau chronologique des Papes".
- Wim van Hout kocht voor de vereniging een aantal oude werken van Kempense auteurs, o.a.
- In Italië, van Jozef Simons
- Eer Vlaanderen vergaat, van Jozef Simons

- Tongerlo door de eeuwen heen, van Koyen en Van Dijk
- De harde weg, van Emiel Van Hemeldonck
- Maria, mijn kind, van Emiel Van Hemeldonck
- Het bloemengraf, van August Snieders
- Zo werd hij rijk, van August Snieders
- Notities bij het Onvermogen, van Staf Schoeters
- Kobe...en het dorp van toen, van Staf Segers.

Hugo Miguet
Wim van Hout

Het kattejong.

We kwamen van de Hofboer, Jo en ik, met een kan karnemelk. Die kan was boordevol en zwaar om dragen voor ons. Daarom hadden we een stok door het oor van de kan gestoken en we droegen haar samen. De Hofboer leerde het ons.

Voor de zoveelste maal hadden we de kan neergezet om van hand te verwisselen ...

"Kijk, Jo, daar is het weer."

"Doemel!" zegt Jo.

Dat is zijn krachtwoord als hij boos wordt.

Een wit kattejong zit midden op het pad, een paar schreden van ons af. Het wuift met zijn staartje en we horen het zachte miauwen. Het is ons van bij de Hofboer nagelopen en we joegen het al driemaal terug. De laatste keer had Jo het weggetrapt. Het tolde om en om eer het weer zijn pootjes onder zich had en er vandoor ging. We moesten er om lachen, zo hard liep het weg. "Nu heeft het er wel genoeg van," had Jo gezegd. Maar het is er nu weer.

Jo gaat er op af. Het katje laat zich zo maar grijpen. We gaan er mede op de wegkant zitten.

"Wat moet ik met je doen?" gromt Jo en hij schudt het diertje heen en weer. "Toe, stom ding, zeg het dan!"

Het katje slaakt bange kreetjes en spartelt om vrij te komen. Maar het is weerloos in die sterke hand van mijn broer.

"Jo, mag ik even?"

Ik streel het poesje. Het wordt dadelijk rustig en het likt mijn hand, met een fijn, rood tongetje. Het katje is wit als sneeuw en zijn haartjes zijn heel zacht.

"Kijk, Jo, wat een mooi katje. Gaan we het mede naar huis nemen"

"Je zal moeder horen, vent! We moeten het zo weer terugbrengen."

Thuis hebben we al een grote poes. Tweemaal in het jaar heeft ze een nest jongen, het waren er wel zeven de laatste keer, en we hebben altijd last om ze kwijt te geraken. Daar zijn immers genoeg katten bij de mensen.

"Waarom zou het ons steeds maar nalopen, Jo?"

"Weet ik ook niet. Maar, dit weet ik wel, dat het nu de laatste keer is dat het onder mijn ogen komt!"

Hij rukt het katje uit mijn handen, zwaait het met gestrekte arm in het rond en laat het dan schieten, zodat het hoog over de sloot vliegt en ver in het haverveld neerploft.

"Komaan nu!"

We spoeden ons verder met de melkkan. We dragen nu een lang eind zonder de kruik neer te zetten. Tot we de eerste huizen van het dorp zien.

"Oef!" blaast Jo en we gaan er weer bij zitten. Ik ben echt moe en voel haast mijn arm niet meer.

Jo zit op een graspijl te kauwen.

“Kijk eens, Lom.”

Hij spuwt groen.

Ik ga hetzelfde doen en we blijven er mede bezig tot we een droge mond hebben.

“Doeme!”

Jo kijkt naar de huizen ginder ver.

“Nu moeten we nog dat hele eind met die stomme kruik! ... We moesten haar eens laten omvallen, Lom.”

“Ja ... of die stok moest eens breken.”

“Ook goed ... Maar, heb je van je leven! ... Kijk daar eens, Lom.”

Op de andere oever van de sloot, die tot bij het dorp langs het pad loopt zie ik weer dat kattejong.

“Doeme-doeme-doeme!”

Jo staat daar met gebalde vuisten. Ik voel me zelf ook boor worden. We hebben het al zo lastig met die zware kan en dan komt er nog dat vervelend kattejong bij.

Het katje miauwt, net of het ons zeggen wil dat het weer daar is. Het schudt met zijn staartje en het houdt een van zijn voorpootjes opgeheven.

“Het durft er niet over, Jo.”

“Een kat houdt niet van water, dat weet je toch. Maar, wacht even, we gaan het eens leren zwemmen.”

Een eindje verder is de sloot niet zo breed en daar springt Jo er over. Ook ditmaal loopt het kattejong niet weg. Jo grijpt het en gaat er mede op de knieën bij het water zitten. Hij duwt het katje er even met zijn snuitje in. Het diertje proest, schudt vies met zijn kopje en slaat zijn klauwtjes in Jo zijn hand.

“Doeme! ... Daar dan,lelijk beest!”

Hij werpt het kattejong midden in de sloot.

“Het zwemt, Jo!”

Waarachtig, en het zwemt goed, met rappe pootjes en met alleen zijn snuitje boven water. Het is zo weer bij de kant. Maar daar vindt het Jo die het terugjaagt. Het katje komt nu naar mijn kant zwemmen.

“Met de stok, Lom!”

Ik heb die al vast. Ik geef een tik op het kattesnoetje en het gaat helemaal onder. Het water is heel klaar en we zien het beestje zich weren om weer boven te komen. Daar gaat het opnieuw naar Jo toe. Hij laat het tot bij de oever komen. Het wil er zich aan vasthaken. Maar Jo steekt allebei zijn handen in het water.

“Hoes!”

Met een forse zwaai stuwt hij het katje terug tot in het midden van de sloot weer. Jo ziet rood en hijgt van opwinding. Ik evenzo, we gaan helemaal op in ons wrede spel.

Weer zie ik het naderbij komen, dat roze en spitse snuitje, met de bange oogjes bezijden. Nooit heb ik zo hulpbehoevend weten kijken. Maar opnieuw stoot ik toe, harder nog dan de eerste keer. En nu gaat het katje heel diep onder. Even lijkt het of het nog boven gaat komen. Maar plots roeien de pootjes niet meer en het kattebeestje zinkt, dieper en dieper, tot het nog een vaal vlekje is op de zwarte bodem van de sloot.

“Jo!”

Het is alsof ik om hulp roep.

Jo doet niets. We zien het katje los komen van de donkere bodem en langzaam opstijgen. Daar drijft het nu, met zijn buikje naar boven, meedraaiend met de stille stroming van het water.

Het is geen mooi katje meer. Het is erg mager en zijn haartjes plakken vies op zijn lijfje. Zijn snuitje staat open en de oogjes zijn helemaal wit. Zo drijft het met het trage water weg.

Daar staan we weer op het pad bij de melkkan, Jo aan de ene en ik aan de andere kant. De zon schijnt en ergens fluit een vogel. We horen een koe loeien en ginder bij de huizen blaft een hond. Alles om ons heen is zoals we het steeds hebben geweten. En toch is daar, ginder gaat het mede met het water, dat katje, dat mooie katje, het was zo wit als sneeuw. Nu is het dood en het is heel lelijk geworden.

“Jo...”

“Komaan, vent, we zijn al over de tijd.”

We dragen weer. Jo is de eerste die spreekt.

“Ba ... Wat kan ons dat kattejong schelen! Daar komen er genoeg andere. Daar komen er veel te veel.”

Ik zeg niets.

“En kijk eens, Lom, wat het mij gedaan heeft.”

Ik zie twee rode streepjes op zijn hand.

Dan begint hij te fluiten. Hij fluit erg vals, hij kan het niet beter.

“Wat ik in het vervolg doe,” zegt hij als we bijna thuis zijn, “Ze allemaal verdrinken, al de kattejongen, als ze me durven na te lopen.”

Die avond kookt moeder een dikke pap van de karnemelk. Ze schept onze borden goed vol. De stroop mogen we er zelf naar believen bijgieten uit een kruikje dat een heel dun tuitje heeft. We maken daar altijd een spelletje van. De stroop is dik en mooi bruin, en ze loopt traag uit het tuitje. We tekenen er letters en mannetjes mede in de pap.

Ik zie het kattejong. Ik teken dat snuitje, en de platte oortjes ... Maar dan giet ik zo maar en ik roer met mijn lepel alles weg. Die oogjes, zoals die me zo bang en smekend hebben aangekeken, dat gaat niet met die stroop. En ik heb alle moeite om mijn bord ledig te krijgen.

Als we slapen gaan, denk ik er heel even aan alles aan moeder te vertellen. Ik doe het niet, ik durf haar zelfs niet aan te kijken. En als we in ons bed liggen wil de slaap maar niet komen. Met mijn ogen open of toe, altijd zie ik het katje, echt en levend en heel dichtbij.

Jo ligt naast mij steeds maar te woelen.

“Jo...”

“Heu...” doet hij.

“Jo, waar zou het nu al zijn?”

“Heu...wat?”

“Het katje, Jo.”

“Och, vent, laat me met rust, ik sliep al.”

En weer gooit hij zich om.

...Toen heb ik stilletjes geschreid en dat deed me goed. Jo hoorde het zeker. Maar hij was heel stil, zo stil dat ik zelfs zijn adem niet hoorde.

Leo Op de Beeck

De gemeenteraad 100 jaar geleden

In de tweede helft van het jaar komen de gemeenteraadsleden slechts driemaal samen. Tijdens de zitting van **23 juli 1892** wordt het aantal leerlingen dat kosteloos kan genieten van onderwijs in een van de scholen van Oud-Turnhout vastgesteld. In totaal kunnen 184 kinderen, waarvan 121 jongens en 63 meisjes van deze maatregel genieten. Hiervoor dient uit de

CORSENDONCA

gemeentekas wel 1.344 fr. betaald te worden.

De bijeenkomst van **15 september** bevat louter financiële regelingen voor het jaar 1893. Zo worden achtereenvolgens de begrotingen van de kerkfabrieken St Bavo, Schoonbroek en Oosthoven zonder opmerkingen goedgekeurd. Het bestuur der "Godshuizen" kan een sluitende begroting voor leggen, mits de gemeente een toelage verleent van 500 fr. Het "Armenbestuur" daarentegen vraagt 1.000 fr. toelage, om een batig saldo in de begroting 1893 te hebben.

De bespreking van de begroting van de gemeente brengt blijkbaar meer animo. Op voorstel van de raadsleden worden er twee speciale kredieten ingeschreven. Het eerste, groot 250 fr dient om de huishuur van de pastorie van Oosthoven te betalen. De som van 100 fr wordt bijgeschreven in de begroting, om de feestelijkheden rond het zilveren ambtsjubileum van E.H. Van Bladel, pastoor van de St Bavo-parochie, mee te helpen betalen.

Op **24 november 1892** besluiten de gemeenteraadsleden aan te sluiten bij een op te richten "Nijverheids- en Werkraad". Het initiatief hiertoe werd genomen door de provinciegouverneur en de op te richten commissie heeft haar zetel te Turnhout en is werkzaam voor de gemeenten Arendonk, Beerse, Oud-Turnhout en Turnhout. Wat echter het doel van deze raad is wordt niet in het verslag van secretaris Diels vermeld.

Tot slot beslissen de raadsleden om een kapitaal van slechts 25.000 fr. i.p.v. de gevraagde 79.000 fr mee te onderschrijven voor de aanleg van de buurtspoorweglijn Turnhout-Mol-Westerlo. De secretaris vermeldt dat de formules die de raadsleden hiervoor hanteerden in een afzonderlijk schrijven naar de hoofdzetel van de Buurtspoorwegen te Brussel zal gezonden worden.

Leo Verstraelen

ASLK - SPAREN

REEDS JAREN HET MEEST ERVAREN
UW BANK EN VERZEKERINGSTEAM

Agentschap Arendonk
De Valken 8
2370 Arendonk
Tel. 014/ 67.76.96

Agentschap Oud-Turnhout
Steenweg op Turnhout 3
2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/ 42.15.28